

Shimizu professzor 1915. július 18-án született Tokióban, a BSc fokozatot pedig 1940-ben szerezte meg a Kiotói Imperial Universityn. Ugyanitt kapta meg a PhD-fokozatot 1950-ben, mindjárt utána professzor lett az egyetem Kémiai Kutatóintézetében, és 1950-ben kinevezték a Nukleáris Sugárzási Laboratórium igazgatójává. Ugyanakkor 1953-tól előadott a Kobei Konan Egyetemen is.

Shimizu professzor már a II. világháború idején aktív kutatótevékenységet végzett a kísérleti magfizika területén. Részt vett a 105 cm átmérőjű ciklotron kifejlesztésében, amely 15 MeV-es deuteronnyalábot szolgáltatott. Ugyancsak részt vett az U^{235} szeparálásában ultracentrifugálási módszerrel. A magfizika területén a fotonukleáris reakciókat tanulmányozta.

Pályája döntő állomása volt a hirosimai nukleáris bombatámadás hatásainak közvetlen vizsgálata. Eredményeiről a szemtanú hitellességével számolt be 1982-ben a *Bulletin of the Institute for Chemical Research, Kyoto University* (60-2, 39-54) című folyóiratban.

Későbbi kutatásait főleg az atommag- és az atomburokfizika határterületein folytatta, így a radioaktív bomlási konstans változását vizsgálta külső hatásra, a pozitron annihiláció speciális eseteit K-héj elektronok befogása esetén, továbbá a magbomláshoz társuló K-héj ionizációt. Az első kísérleti bizonyítékot szolgáltatva a sugárzásmentes pozitron annihilációra Pb fóliában. Kitűnő munkatársakat is nevelt, így T. Mukojamát és J. Nakajamát. Shi-

SAKAE SHIMIZU

1915 – 2004

mizu professzor igen aktív volt a hazai és a nemzetközi tudományos életben. Sokat tett a természettudományos nevelés előmozdítására, a kiotói Városi Ifjúsági Természettudományos Központ igazgatója volt (1970-79), majd a Kiotói Városi Oktatási Bizottság tagja (1979-94). E tevékenységéért kapta a Felkelő Nap érdemrendet (1988).

Tudományos közéleti tevékenységét teljességében aligha lehet felsorolni. Alapító tagja a Nemzetközi Sugárfizikai Társaságnak (1985), tagja a Japán Fizikai Társaságnak, a Japán Atomenergiái Társaságnak, a Japán Sugárzás Kutatási Társaságnak, az Amerikai Nukleáris Társaságnak és az Egészségügyi Fizikai Társaságnak. A Japán Radioizotóp Társaságban különböző tisztségeket is betöltött.

Sokat tett a japán-magyar tudományos együttműködésért. Már a 70-es évek elején felvette a kapcsolatot az ATOMKI (Debrecen) Nukleáris Atomfizikai Osztályával, amiből közös kutatások, figyelemreméltó eredmények születtek a mag-atomi jelenségek területén. Shimizu professzor kezdeményezése később széleskörű japán-magyar együttműködéssé terebélyesedett, amelyhez további intézetek és számos kutató kapcsolódott. Ezért, és tudományos teljesítményéért az MTA Shimizu professzort tiszteletbeli tagjává választotta 1985-ben. Így Sakae Shimizu professzort nemcsak Japán és a világ tudományossága, de a magyar tudomány külön is gyászolja.

Berényi Dénes